

EUROOPA ÜLEMKOGU

**Brüssel, 27. juuni 2014
(OR. en)**

EUCO 79/14

**CO EUR 4
CONCL 2**

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: **EUROOPA ÜLEMKOGU
26.–27. JUUNI 2014**

JÄRELDUSED

Delegatsioonidele edastatakse Euroopa Ülemkogu (26.–27. juuni 2014) järelused.

Euroopa Ülemkogu jõudis kokkuleppele esitada Euroopa Parlamendile Jean-Claude Junckeri kandidatuur Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale. Sellega seoses leppis ülemkogu kokku peamiste prioriteetide strateegilises tegevuskavas järgmiseks viieks aastaks. Ülemkogu kutsus ELi institutsioone ja liikmesriike üles neid prioriteete oma töös täielikult ellu viima.

Euroopa Ülemkogu määratles järgmisteks aastateks seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise strateegilised suunised vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala piires (vt alljärgnevalt I peatükki) ning käsitles ka mõningaid seonduvaid horisontaalseid küsimusi. Ülemkogu viis 2014. aasta Euroopa poolaasta lõpule ning kutsus üles tegema täiendavaid jõupingutusi, et tugevdada Euroopa suutlikkust tagada majanduskasv ja luua rohkem töökohti. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte edusammudest, mida on tehtud oktoobris lõpliku otsuse vastuvõtmiseks kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030 kohta ning toetas kõige kiireloomulisemate meetmete kogumi viivitamatut rakendamist, et tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja suurendada selle energiapoliitika julgeolekut. Seoses Euroopa Ülemkogu oktoobri kohtumise ettevalmistamisega palus ülemkogu nõukogul täiendavalt analüüsida muid keskpika tähtsajaga perspektiivi ja pikaajalisi meetmeid ELi energiapoliitika tõhustamiseks.

Euroopa Ülemkogu tervitas Euroopa Liidu ning Gruusia ja Moldova Vabariigi vaheliste assotsieerimislepingute allkirjastamist, sealhulgas põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade osas, ning Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise assotsieerimislepingu ülejäänud osade ning põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitleva osa allkirjastamist.

I. VABADUS, TURVALISUS JA ÕIGUS

1. Üks liidu peamisi eesmärke on luua vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev sisepiirideta ala, kus täielikult austatakse põhiõigusi. Sel eesmärgil on vaja kooskõlas aluslepingute ja nende asjakohaste protokollidega võtta sidusad poliitikameetmed varjupaiga-, sisserände- ja piiripoliitika ning politsei- ja õigusalase koostöö valdkonnas.
2. Oma kodanikke kaitsva ning inimestele liidus ja väljaspool liitu tegelikke õigusi pakuva Euroopa kõik mõtted on omavahel seotud. Edu või ebaõnnestumine ühes valdkonnas sõltub teistes valdkondades saavutatavatest tulemustest ning koostoimest seotud poliitikavaldkondadega. Lahendus paljudele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal esinevatele probleemidele peitub suhetes kolmandate riikidega, mis nõuab ELi sise- ja välispoliitika vahelise seose parandamist. See peab kajastuma ELi institutsioonide ja organite vahelises koostöös.

3. Varasematele programmidele tuginedes on nüüd üldine prioriteet olemasolevad õigusaktid ja poliitikameetmed järjekindlalt üle võtta, neid tõhusalt rakendada ja need konsolideerida. Keskse tähtsusega on operatiivkoostöö tihendamine, kasutades uudsete info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate potentsiaali, erinevate ELi ametite rolli tugevdamine ja ELi vahendite strateegilise kasutuse tagamine.
4. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasisel arendamisel järgnevatel aastatel on väga oluline tagada põhiõiguste kaitse ja edendamine, sealhulgas andmekaitse, käsitledes samal ajal turvalisusega seotud küsimusi, seda ka suhetes kolmandate riikidega, ning võtta 2015. aastaks vastu tugev üldine ELi andmekaitseraamistik.
5. Seistes silmitsi selliste probleemidega nagu ebastabiilsus paljudes maailma piirkondades ning üleilmsed ja Euroopa demograafilised suundumused, on liidul vaja tõhusat ja hästi juhitud rände-, varjupaiga- ja piiride poliitikat, mis juhindub aluslepingu solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtetest kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 80 ning kooskõlas selle tõhusa rakendamisega. Vaja on terviklikku lähenemisviisi, mis optimeerib seaduslikust rändest saadava kasu ja pakub kaitset seda vajavatele isikutele, tegeledes samal ajal resoluutselt ebaseadusliku rändega ning hallates tõhusalt ELi välispiire.
6. Selleks et jääda andekate ja oskusi omavate isikute jaoks atraktiivseks sihtkohaks, peab Euroopa välja töötama strateegiad, mis maksimeerivad seadusliku rände võimalusi sidusate ja tõhusate eeskirjade kaudu ning mis põhinevad dialoogil äriühingute ja sotsiaalpartneritega. Samuti peaks liit toetama liikmesriikide jõupingutusi seoses aktiivse integratsioonipoliitikaga, mis suurendab sotsiaalset ühtekuuluvust ja majandusdünaamikat.

7. Liidu pühendumus rahvusvahelise kaitse pakkumisele nõuab tugevat Euroopa varjupaigapoliitikat, mille aluseks on solidaarsus ja vastutus. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täielik ülevõtmine ja tõhus rakendamine on absoluutne prioriteet. Selle tulemuseks peaksid olema kõrged ühised standardid ja tugevam koostöö, mis loob võrdsed tingimused, mille alusel varjupaigataotlejatele antakse kogu liidus samad menetluslikud tagatised ja ühesugune kaitse. Sellega peaks kaasnema Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) suurem roll, eelkõige *acquis'* ühtse kohaldamise edendamisel. Tavade ühtlustamine suurendab vastastikust usaldust ning võimaldab astuda tulevikus järgmisi samme.
8. ELi rändepoliitika oluline osa on ebaseaduslike rändevõogude algpõhjuste käsitlemine. See ning ebaseadusliku rände ennetamine ja selle vastu võitlemine aitavad vältida ohtlikke reise ettevõtivate rändajate hukkumist. Jätkusuutlikku lahendust on võimalik leida üksnes intensiivsema koostöö kaudu päritolu- ja transiidiriikidega, sealhulgas andes abi nende rände ja piiride haldamisega seotud suutlikkuse tugevdamiseks. Rändepoliitika peab palju tugevamini saama liidu välis- ja arengupoliitika lahutamatuks osaks, mille puhul kohaldatakse põhimõtet „rohkem rohkema eest” ning mille aluseks on rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis. Keskenduda tuleks järgmistele elementidele:
- ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga tihedas koostöös piirkondlike kaitseprogrammide tugevdamine ja laiendamine, eelkõige päritolupiirkondade läheduses; suurema panuse andmine üleilmsetesse ümberasustamisalastesse jõupingutustesse, eelkõige pidades silmas praegust pikaleveninud kriisi Süürias;
 - inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse jõulisem käsitlemine, keskendudes prioriteetsetele riikidele ja marsruutidele;
 - tõhusa ühise tagasisaatmispoliitika kehtestamine ning tagasivõtukohustuste jõustamine kolmandate riikidega sõlmitavates lepingutes;
 - Vahemere rakkerühma poolt kindlaks tehtud meetmete täielik rakendamine.

9. Inimestel ilma sisepiiridel toimuva kontrollita reisida võimaldav Schengeni ala ning aina suurenev arv ELi sõitvaid inimesi nõuab ELi ühiste välispiiride tõhusat haldamist, et tagada tugev kaitse. Liit peab võtma kasutusele kõik tema käsutuses olevad vahendid, et aidata liikmesriikidel oma ülesannet täita. Sel eesmärgil:
- tuleks kulutõhusal viisil ajakohastada välispiiride integreeritud haldamist, et tagada arukas piirihaldus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning registreeritud reisijate programmiga, mida toetab uus suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise amet (eu-LISA);
 - peaks Frontex kui Euroopa solidaarsuse vahend piirihalduse valdkonnas tugevdama oma operatiivabi, eelkõige nende liikmesriikide toetamiseks, kelle välispiiridele avaldatakse suurt survet, ning suurendama oma reageerimisvõimet rändevoogude kiirele muutumisele, kasutades täiel määral ära uut Euroopa piiride valvamise süsteemi EUROSUR;
 - tuleks Frontexi pikaajalise arengu kontekstis uurida Euroopa piirivalvesüsteemi loomise võimalust, et suurendada kontrolli- ja järelvalvesuutlikkust meie välispiiridel.

Samal ajal on vaja ajakohastada ühist viisapoliitikat, hõlbustades seaduslikku reisimist ja Schengeni tugevdatud kohalikku konsulaarkoostööd, säilitades ühtlasi kõrge turvalisuse taseme ja rakendades uut Schengeni juhtimissüsteemi.

10. On oluline tagada Euroopa kodanikele tõeline turvalisusel rajanev ala operatiivse politseikoostöö abil ning ennetades rasket ja organiseeritud kuritegevust, sealhulgas inimkaubandust ja inimeste ebaseaduslikku üle piiri toimetamist ja korruptsiooni ning selle vastu võideldes. Samal ajal on vaja tõhusat ELi terrorismivastast poliitikat, mille puhul kõik asjaomased osalejad teevad tihedat koostööd ning kuhu on integreeritud terrorismivastase võitluse sise- ja välisaspektid. Sellega seoses kinnitab Euroopa Ülemkogu taas ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori rolli. Liit peaks oma võitluses kuritegevuse ja terrorismi vastu toetama riigiasutusi, võttes kasutusele kõik õiguslase- ja politseikoostöö vahendid ning andes Europolile ja Eurojustile suurema koordineeriva rolli, sealhulgas järgmise kaudu:

- sisejulgeoleku strateegia läbivaatamine ja ajakohastamine 2015. aasta keskpaigaks;
- piiriülese teabevahetuse parandamine, sealhulgas karistusregistrite kohta;
- küberturbe ja küberkuritegevuse suhtes võetava kõikehõlmava lähenemisviisi väljatöötamine;
- radikaliseerumise ja ekstremismi ärahoidmine ning tegevus välisvõitlejate nähtuse käsitlemiseks, sealhulgas üleeuroopalist hoiatusmehhanismi käsitlevate olemasolevate instrumentide tulemusliku kasutamise ja selliste instrumentide nagu ELi broneeringuinfo süsteemi väljatöötamise teel.

11. Tõelise Euroopa õigusel rajaneva ala sujuv toimimine, austades liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme ja tavasid, on ELi jaoks väga tähtis. Sellega seoses tuleks veelgi suurendada vastastikust usaldust üksteise õigussüsteemide vastu. Toimiv Euroopa õiguspoliitika annab panuse majanduskasvu, aidates ettevõtetel ja tarbijatel saada kasu usaldusväärselt ettevõtluskeskkonnast siseturul. Tuleb teha rohkem tööd selle nimel, et:

- suurendada ELi õigusaktide sidusust ja selgust kodanike ja ettevõtete jaoks;
- lihtsustada juurdepääsu õigusemõistmisele; edendada tõhusaid õiguskaitsevahendeid ja tehnoloogiliselt innovatiivsete vahendite, sealhulgas e-õiguskeskonna kasutamist;

- jätkata jõupingutusi selleks, et tugevdada kahtlustatavate ja süüdistatavate õigusi kriminaalmenetluses;
 - uurida võimalusi, kuidas tugevdada isikute, eelkõige laste õigusi kohtumenetlustes, et hõlbustada piiriülese mõjuga perekonnaõiguse küsimustes ning tsiviil- ja kaubandusküsimustes tehtud kohtuotsuste jõustamist;
 - tugevdada ohvrite kaitset;
 - tõhustada tsiviil- ja kriminaalasjades tehtud otsuste ja kohtuotsuste vastastikust tunnustamist;
 - tõhustada liikmesriikide ametiasutuste vahelist teabevahetust;
 - võidelda ELi eelarve suhtes toime pandavate pettuste ja eelarvet kahjustavate tegevustega, sealhulgas tehes edusamme Euroopa Prokuratuuri üle peetavates läbirääkimistes;
 - hõlbustada piiriülest tegevust ja operatiivkoostööd;
 - tõhustada õigusvaldkonna töötajatele mõeldud koolitust;
 - koondada asjakohaste ELi ametite, nagu Eurojusti ja Põhiõiguste Ameti eksperditeadmised.
12. ELi kodanike õigust vabalt liikuda, elada ja töötada teistes liikmesriikides, mis on üks Euroopa Liidu põhivabadustest, tuleb kaitsta, sealhulgas võimaliku väärkasutamise ja pettuslike nõuete esitamise vastu.
13. Euroopa Ülemkogu kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles tagama nendele suunistele sobivad seadusandlikud ja operatiivsed järelmeetmed ning teeb 2017. aastal nende küsimustega seoses vahehindamise.

II. MAJANDUSKASV, KONKURENTSIVÕIME JA TÖÖKOHTADE LOOMINE

A. EUROOPA POOLAASTA

14. Hiljutised märgid majanduse elavnemise kohta on julgustavad ning näitavad, et liikmesriikide ja ELi institutsioonide ühised pingutused on hakanud vilja kandma. Majanduskasv on naasmas ja mõõdukat kasvu näitab ka tööhõives osalemise määr, kuigi mitmel pool Euroopas on töötuse, eelkõige noorte töötuse määr endiselt pretsedenditult ja vastuvõetamatult kõrge. Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on endiselt mureküsimused.
15. Tänu liikmesriikide jõupingutustele on saavutatud edu makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimisel ja riigi rahanduse seis näitab jätkuvat paranemist. Euroopa Ülemkogu tervitab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tühistamist mitme liikmesriigi puhul. Tuleks kasutada ELi olemasoleva fiskaalraamistiku pakutavaid võimalusi, et tasakaalustada fiskaaldistsipliini vajadusega toetada majanduskasvu. Võttes arvesse püsivalt kõrget võlataset ja töötuse määra ning madalat SKP nominaalkasvu, samuti väljakutseid seoses vananeva ühiskonna ja töökohtade loomise toetamisega, eelkõige noorte jaoks, tuleb jätkata eelarve konsolideerimist majanduskasvu soodustaval ja diferentseeritud viisil. Erilist tähelepanu tuleks pöörata struktuurireformidele, mis soodustavad majanduskasvu ja parandavad riigi rahanduse jätkusuutlikkust, sealhulgas hinnates asjakohaselt fiskaalmeetmeid ja struktuurireforme, kasutades samal ajal parimal viisil ära olemasoleva stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjadega ette nähtud paindlikkust. Sellega seoses esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule 14. detsembriks 2014 aruande ELi juhtimisraamistiku kohaldamise kohta, nagu on ette nähtud ELi õigusaktides (esimene ja teine majanduse juhtimise pakett).
16. Majanduse elavnemine on endiselt habras ja ebaühtlane ning tuleb jätkata jõupingutusi majanduskasvu soodustavate struktuurireformide elluviimiseks ja neid tõhustada, et tugevdada Euroopa suutlikkust tagada majanduskasv ja luua rohkem ja paremaid töökohti. Tuleb rohkem tegutseda selle nimel, et vähendada maksukiilu, reformida toodete ja teenuste turgusid ja haldusasutusi, parandada ettevõtlus- ning teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni keskkonda, muuta lihtsamaks juurdepääs rahastamisele, tõhustada võrgutööstuste toimimist ja reformida haridussüsteeme.

17. Sellel taustal kinnitas Euroopa Ülemkogu üldiselt riigipõhised soovitusel ja viis sellega lõpule 2014. aasta Euroopa poolaasta. Soovitusel rakendamine on majanduskasvu kiirendamiseks võtmetähtsusega. Tuginedes riigi isevastutuse põhimõttele ja sotsiaaldialoogile, peaksid liikmesriigid pidama soovitustel kinni oma võetavates otsustes eelarve, struktuurireformide ning tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kohta. Nõukogu ja komisjon jätkavad riigipõhiste soovitusel rakendamisel jälgimist ja võtavad vajaduse korral meetmeid.

Õigusloome kvaliteet

18. Euroopa Ülemkogu hindas edusamme õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse osas, tuginedes komisjoni teatisele. Suurt edu on saavutatud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) elluviimisel komisjoni, teiste ELi institutsioonide ja liikmesriikide poolt, mis on regulatiivset koormust tulemuslikult vähendanud. Euroopa Ülemkogu leiab, et õigusloome kvaliteet peaks jääma institutsioonide töös prioriteetsele kohale. Selleks on tarvis tugevat pühendumist õigusnormide ühtlustamisele ja koormuse vähendamisele seadusandlikus töös ning kasutada paremini kogu õigusloometsükli mõjuhindamist ja järelhindamist, nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.
19. Euroopa tasandil võetavaid õigusloome kvaliteedi meetmeid tuleks täiendada õigusloome kvaliteedi alaste algatustega liikmesriikides. Sellega seoses peaksid liikmesriigid kasutama ELi õigusaktide rakendamisel reguleerimisel paindlikkuse sätteid täiel määral väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate hüvanguks.
20. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama komisjoni teatise üksikasjalikku läbivaatamist. Komisjoni, teisi ELi institutsioone ja liikmesriike kutsutakse üles jätkama programmi REFIT elluviimist ambitsioonikal viisil, võttes arvesse tarbijate ja töötajate kaitsmist ning tervise- ja keskkonnakaalutlusi.

B. KLIIMA JA ENERGEETIKA

21. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte sellest, millised on olnud edusammud kliima- ja energiarahastiku 2030 kohta oktoobris lõpliku otsuse tegemise poole liikumisel kooskõlas 2014. aasta märtsi järeldestega. Sellega seoses rõhutas ülemkogu, et on tähtis töötada kiiresti välja rahastiku põhielemendid, ja jääb ootama eelkõige komisjoni poolt juulis esitatavat hinnangut energiatõhususe direktiivi kohta ja selle kohta, kuidas saab energiatõhusus anda panuse kliima- ja energiarahastikku 2030. Ülemkogu kordab 2014. aasta septembris toimuva ÜRO kliimatippkohtumise tähtsust ja kinnitab, et ELi konkreetne 2030. aastaks kavandatud kasvuhooonegaaside vähendamise sihtmärk saab olema täielikult kooskõlas ELi 2050. aastaks kokkulepitud ambitsioonika eesmärgiga.
22. Euroopa Ülemkogu tervitas komisjoni Euroopa energiajulgeoleku strateegiat ja pidas selle põhjal esimese arutelu. Euroopa energiajulgeoleku strateegia on tihedasti seotud kliima- ja energiapoliitika rahastikuga 2030. Euroopa Ülemkogu kutsus üles tegema suuremaid jõupingutusi, et vähendada Euroopa suurt energiasõltuvust, ja toetab kõige kiireloomulisemate meetmete kogumi viivitamatut rakendamist, et tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja suurendada oma energiajulgeolekut lühikeses perspektiivis, enne 2014.–2015. aasta talve. Eelkõige lepib ülemkogu kokku järgmises:
- lühiajaliste tarnehäirete riskide hindamise põhjal tugevdatakse olemasolevaid hädaolukorra- ja solidaarsusmehhanisme, sealhulgas seoses gaasi hoiustamise, hädaolukorraks vajaliku taristu ja vastassuunavoogudega, et tegeleda nende riskidega eelkõige enim haavatavates liikmesriikides;
 - pidades silmas Euroopa energiajulgeoleku edendamist, tuleks energiataristutesse asjakohaste investeeringute, sealhulgas kolmandate riikide osalusega investeeringute tegemisel järgida täielikult kõiki ELi siseturu ja konkurentsieeskirju, mida tuleb järjekindlalt jõustada;

- EL teeb koostööd oma rahvusvaheliste partneritega, et vähendada energiavarustusega seotud häirete riski;
- energiaühendust, mille eesmärk on laiendada ELi energiavaldkonna *acquis*'d laienemisprotsessis osalevatele ja naabruses asuvatele riikidele, tuleks tugevdada, et tagada *acquis*' kohaldamine nendes riikides.

Pidades silmas Euroopa Ülemkogu oktoobri kohtumist, palus Euroopa Ülemkogu nõukogul jätkata muude ELi energiajulgeolekut edendavate keskpika perioodi ja pikaajaliste meetmete analüüsimist, tuginedes komisjoni Euroopa energiajulgeoleku strateegiale. Euroopa Ülemkogu rõhutas, kuivõrd tähtis on energiatõhusus, omamaise energiatootmise edasiarendamine, Euroopa energiaturu edasine rakendamine ja integreerimine, tuginedes piirkondlikule lähenemisviisile, gaasiturul läbipaistvuse suurendamine ja puuduva taristu loomine, et kaotada liikmesriikide mis tahes isoleeritus Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest 2015. aastaks. Kooskõlas eesmärgiga viia Euroopa energiaturu väljakujundamine lõpule 2014. aasta lõpuks, tuleb parandada omavahelisi ühendusi, sealhulgas analüüsides põhjalikult komisjoni väljapakutud uut võrkude omavahelise ühendatuse eesmärki.

23. Euroopa Ülemkogu teeb lõpliku otsuse uue kliima- ja energiapoliitika raamistiku, sealhulgas Euroopa energiajulgeoleku parandamiseks mõeldud täiendavate meetmete ja konkreetsete 2030. aastaks kavandavate omavahelisi ühendusi käsitlevate eesmärkide kohta hiljemalt 2014. aasta oktoobris. Tehakse kõik jõupingutused kokkulepitud tähtajast kinnipidamiseks.
24. Euroopa Ülemkogu toetab samuti Rooma G7 energiaalgatust, mille eesmärk on viia ellu poliitikaid konkurentsivõimelisema, mitmekesisema, vastupidavama ja vähem kasvuhoonegaase tekitava energiasüsteemi loomiseks, soodustades ohutute ja säästvate tehnoloogiate kasutamist.

III. JÄRGMINE INSTITUTSIOONILINE TSÜKKEL

25. Euroopa Ülemkogu võttis vastu otsuse, millega esitatakse Euroopa Parlamendile Jean-Claude Junckeri kandidatuur Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale. Euroopa Ülemkogu eesistuja peab konsultatsioone teiste ametisse nimetamiste osas.
26. Ülemkogu leppis kokku lisas esitatud strateegilises tegevuskavas. Ülemkogu kutsus ELi institutsioone ja liikmesriike üles neid prioriteete oma töös täielikult ellu viima. Samuti antakse tegevuskavaga institutsioonidele suuniseid iga-aastase ja mitmeaastase töö planeerimiseks ja seadusandliku tegevuse kavandamiseks; institutsioonid peaksid oma tööd vastavalt korraldama. Euroopa Ülemkogu tagab nimetatud strateegiliste prioriteetide rakendamise regulaarse järelevalve.
27. Ühendkuningriik väljendas mõningast muret seoses ELi tulevase arenguga. Neid mureküsimusi tuleb käsitleda.

Sellega seoses märkis Euroopa Ülemkogu, et üha tihedama liidu kontseptsioon võimaldab eri riikidele erinevaid integratsiooniviise, võimaldades integratsiooni süvendada soovivatel riikidel sellega edasi minna, austades samas nende soovi, kes integratsiooni rohkem süvendada ei taha.

Kui uus Euroopa Komisjoni koosseis on paigas, hakkab Euroopa Ülemkogu kaaluma Euroopa Komisjoni presidendi ametisse nimetamise protsessi tulevikus, järgides aluslepinguid.

IV. MUUD KÜSIMUSED

28. Euroopa Ülemkogu õnnitles Leedut lähenemise osas tehtud edusammude puhul, mis on saavutatud tänu arukale majandus-, fiskaal- ja rahanduspoliitikale, ning kõigi aluslepingus ette nähtud lähenemiskriteeriumide täitmise puhul. Ülemkogu kinnitas komisjoni ettepaneku, mille kohaselt võetakse euro Leedus kasutusele 1. jaanuaril 2015.

Ukraina

29. Tuletades meelde riigipeade ja valitsusjuhtide 6. märtsi ja 27. mai avaldusi Ukraina kohta, Euroopa Ülemkogu 21. märtsi järeldusi ning välisasjade nõukogu 23. juuni järeldusi Ukraina kohta, avaldab Euroopa Ülemkogu toetust eelmisel nädalal president Porošenko poolt väljakuulutatud rahukavale. Ülemkogu võtab teadmiseks Venemaa presidendi avalduse rahukava põhimõttelise toetamise kohta ning Föderatsiooninõukogu otsuse tühistada volitused, mis anti Venemaa relvajõudude kasutamiseks sõjaliseks sekkumiseks Ukrainas.
30. Euroopa Ülemkogu avaldab kahetsust selle üle, et relvarahu, millest Ukraina ametivõimud on kinni pidanud, ei ole toonud kaasa sõjategevuse täielikku lõpetamist. Seetõttu kutsub ülemkogu kõiki osapooli üles pühendumata tõeliselt rahukava rakendamisele ning kindlustama sõjategevuse lõpetamise. Ülemkogu kutsub Venemaa Föderatsiooni tungivalt üles kasutama aktiivselt oma mõju ebaseaduslike relvastatud rühmituste üle ning tegema lõppu relvade ja võitlejate liikumisele üle piiri, et saavutada kiireid ja reaalseid tulemusi pingete leevendamisel. Euroopa Ülemkogu toetab OSCE tegutsemist rahukava rakendamise vaatljana, samuti tema rolli relvarahu toetamisel ja tõhusa piirikontrolli kehtestamisel.
31. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumust toetada majandusliku stabiliseerimise protsessi Ukrainas ning väljendab heameelt selle üle, et komisjon tegi riigi ülesehitamise lepingu ja makromajandusliku finantsabi raames hiljuti kaks märkimisväärset väljamakset kogusummas 750 miljonit eurot. Sellega seoses ootab Euroopa Ülemkogu eelseisvat Ukrainat käsitlevat kõrgetasemelist abiandjate koordinatsioonikohtumist, mis toimub 8. juulil Brüsselis.

32. Tulenevalt oma märtsikuistest järeldustest ja otsusest mitte tunnustada Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikku annekteerimist, väljendab Euroopa Ülemkogu heameelt komisjoni poolt selle poliitika jõustamiseks tehtud töö üle ning otsuse üle keelata selliste Krimmist ja Sevastopolist pärit kaupade import, millel ei ole Ukraina päritolutõendit.
33. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et Euroopa Komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid on Euroopa Ülemkogu märtsi kohtumisel esitatud taotluse kohaselt teinud ettevalmistavat tööd suunatud meetmete küsimuses, et saaks astuda viivitamatult täiendavaid samme. Sellega seoses ootab Euroopa Ülemkogu, et esmaspäevaks, 30. juuniks tehakse järgmist:
- saavutatakse kokkulepe relvarahu ja tõhusa piirikontrolli jälgimise mehhanismi suhtes, mille üle OSCE teostab järelevalvet;
 - tagastatakse kolm piiripunkti (Izvarino, Dolzhanskiy, Krasnopartizansk) Ukraina ametivõimudele;
 - vabastatakse pantvangid, sealhulgas kõik OSCE vaatlejad;
 - alustatakse sisulisi läbirääkimisi president Porošenko rahuplaani rakendamise üle.

Nõukogu hindab olukorda ja võtab vajaduse korral vastu vajalikud otsused.

Euroopa Ülemkogu rõhutab oma pühendumust tulla igal ajal kokku edasiste oluliste piiravate meetmete võtmiseks.

34. Euroopa Ülemkogu kinnitas nõukogu 24. juuni 2014. aasta järeldused Albaania kohta.
-

LIIDU STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA MUUTUSTE AEGADEL

2014. aasta mais toimunud Euroopa Parlamendi valimised avasid uue seadusandliku tsükli. Selle uue poliitilise olukorra teke sattus täpselt ajale, mil meie riigid väljuvad aastaid kestnud majanduskriisist ja mil on suurenenud üldine rahulolematuse poliitikaga. Praegu on õige panna paika see, millele liit peaks meie meelest keskenduma ja kuidas ta peaks toimima.

Euroopa Ülemkogu leppis täna kokku viies üldises prioriteedis, mis suunavad Euroopa Liidu tööd järgmise viie aasta jooksul: tugevamad majandused suurema hulga töökohtadega; ühiskonnad, mis tagavad kodanike kaasamise ja kaitse; kindel energia- ja kliimatulevik; usaldusväärne põhivabadustel rajanev ala; tulemuslik ühine tegutsemine maailmas.

Nimetatud valdkondades võetavad meetmed on väga olulised, võttes arvesse meie ühiskondade ees seisvaid suuri väljakutseid. Ehkki Euroopa majanduse elavnemine võtab hoogu, valmistab töötus, sh eriti noorte töötus, meile endiselt suurimat muret, ning samuti on suurenenud ebavõrdsus. Samal ajal on üleilmne majandus kiiresti muutumas. Digitaalajastul sunnib konkurents innovatsiooni alal ning oskuste ja turgude pärast kõiki meie riike edu saavutamiseks vaatama tulevikku ja olukorraga kohanduma. Loodusvarade nappus, energiahinnad ja kliimamuutuste mõju on olulised väljakutsed; Euroopa energiasõltuvus on praegu tema haavatavuseks. Kogu maailmas tekitavad muret radikaliseerumine ja ekstremism. Geopoliitilist stabiilsust meie piiridel ei saa pidada iseenesest mõistetavaks. Probleeme tekitavad demograafilised suundumused, sh seab vananev elanikkond lisasurve alla meie sotsiaalhoolekandesüsteemid ning ebaseaduslikud rändevood vajavad ühist reageerimist ja kooskõlastatud tegevust.

Sellest tulenevalt on liidu töö esimene eesmärk järgmistel aastatel valmistada meie ühiskonnad tulevikuks ette ja suurendada usaldust.

Euroopa riigid on unikaalses seisus, et kujundada muutusi – seda nii eraldi kui ka kollektiivselt liiduna. Meie mitmekesisus on eelis, meie ühtsus annab jõu. Meie liidus esineb erinevaid koostöö ja integratsiooni tasemeid. Oma laienemispoliitika raames jätkame demokraatia ja heaolu edendamist.

Kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega peab liit keskenduma oma tegevuses valdkondadele, kus sellel on suurim mõju. Liit peaks hoiduma meetmete võtmisest, kui liikmesriikidel on samu eesmärke võimalik ise paremini saavutada. Liidu usaldatavus sõltub tema võimest tagada piisav otsuste järgimine ja kohustuste täitmine. Selleks on vaja tugevaid ja usaldusväärseid institutsioone, aga ka liikmesriikide parlamentide suuremat osalust. Eelkõige tuleks rõhku panna konkreetsete tulemuste saavutamisele viies järgmises valdkonnas.

1. Töökohtade, majanduskasvu ja konkurentsivõime liit

Meie riigid on väljumas kõige sügavamast majanduskriisist selle põlvkonna jooksul. Me näeme jõupingutusi ja reformide tulemusi. Ometi ei tähenda see tagasipöördumist vanade lubaduste juurde. Suured väljakutsed on ikka needsamad: aeglane majanduskasv, suur töötus, ebapiisavad avaliku ja erasektori investeeringud, makromajanduslik tasakaalustamatus, valitsemissektori võlg ja konkurentsivõime puudumine. Me järgime stabiilsuse ja kasvu pakti. Kõikides meie majandustes on vaja jätkata struktuurireformide läbiviimist. Meie ühine jõud sõltub väga selgelt iga üksiku riigi edukusest. Seepärast peab liit astuma julgeid samme majanduskasvu edendamiseks, investeeringute suurendamiseks, rohkemate ja paremate töökohtade loomiseks ning konkurentsivõime valdkonnas reformide ergutamiseks. Selleks on vaja samuti kasutada parimal viisil ära paindlikkust, mida kätkevad endas olemasolevad stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjad.

Strateegia „Euroopa 2020” tulevane läbivaatamine on hea võimalus viia see täielikult kooskõlla käesoleva strateegilise tegevuskavaga.

Seetõttu seame liidule järgmiseks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **kasutada täiel määral ära ühtse turu potentsiaali kõigis selle mõõtmetes:** viies lõpule toodete ja teenuste siseturu rajamise ning viies 2015. aastaks lõpule digitaalse ühtse turu rajamise;
- **edendada ettevõtluskliimat ja töökohtade loomist**, eriti VKEde jaoks: hõlbustades juurdepääsu rahastamisele ja investeeringutele; tagades vastupidavama finantsvaldkonna reguleerimise; parandades tööturgude toimimist ja suunates maksukoormuse tööjõult mujale; vähendades sihipärasel viisil ebavajalikku halduskoormust ja nõuete täitmisega seotud kulusid, võttes samal ajal arvesse tarbijate ja töötajate kaitsmist ning tervise- ja keskkonnakaalutlusi;

- **investeerida ja valmistada meie majandust tulevikuks ette:** käsitledes ammust vajadust investeerida transpordi-, energia- ja telekommunikatsiooni taristusse, samuti energiatõhususse, innovatsiooni- ja teadustegevusse, oskustesse, haridusse ja innovatsiooni; kasutades täielikult ära ELi struktuurifonde; mobiliseerides sobivas tasakaalus avaliku ja erasektori rahastamisallikad ning hõlbustades pikaajaliste investeeringute tegemist, kasutades ja välja töötades finantsinstrumente, näiteks Euroopa Investeeringuspanga instrumente, eelkõige pikaajaliste projektide jaoks; pakkudes pikaajalistele investeeringutele sobivat õigusraamistikku;
- **suurendada liidu üleilmset atraktiivsust** tugeva ja konkurentsivõimelise tööstusbaasiga ning eduka põllumajandusega tootmis- ja investeerimiskohana ning viia 2015. aastaks lõpule läbirääkimised rahvusvaheliste kaubanduslepingute, sealhulgas Atlandi-ülese kaubanduse ja investeeringute partnerluskokkuleppe üle, tehes seda vastastikuse kasu ja ühiste huvide vaimus ning läbipaistvalt;
- **muuta majandus- ja rahaliit teguriks, mis tagab kindlama ja püsivama stabiilsuse ja majanduskasvu:** tugevama euroala juhtimise ning tugevama majanduspoliitika koordineerimise, lähenemise ja solidaarsusega, austades samal ajal siseturu terviklikkust ning säilitades läbipaistvuse ja avatuse euroalasse mittekuuluvate ELi riikide jaoks.

2. Kõiki kodanikke kaasav ja kaitsev liit

Eurooplased on saanud kasu avatud piiridega integreeritud majanduste pakutavatest võimalustest, kuid mitte alati ei ole eelised olnud koheselt kõigile kättesaadavad. Paljud elavad vaesuses ja on sotsiaalselt tõrjutud või kardavad seda. Liit peab jätkuvalt tegema seda, mida ta hästi oskab ja avama võimalusi, kuid liitu peab tajuma ja kogema ka kaitseallikana. Inimesed ootavad, et Euroopa kaitseks nende huve ja hoiaks ohu kontrolli all, kuid samas ka austaks nende identiteeti ja kuuluvustunnet. Liit peab olema tugevam väljastpoolt ja hoolivam seestpoolt.

Seetõttu seame, austades samas liikmesriikide pädevusi, kes on vastutavad oma sotsiaalhoolekandesüsteemide eest, liidu jaoks eelolevaks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **aidata välja arendada oskusi ning kasutada oma andeid ja luua kõigile võimalusi:** tõhustades võitlust noorte tööpuudusega, eelkõige noorte puhul, kes ei õpi, tööta ega osale koolituses; edendades kaasaegse majanduse jaoks õigeid oskusi ja elukestvat õpet; hõlbustades töötajate liikuvust, eelkõige valdkondades, kus pidevalt on täitmata töökohti või kus oskused ei vasta tööturu nõudlusele; kaitstes liidu ühte neljast põhivabadusest, nimelt kõikide ELi kodanike õigust vabalt liikuda, elada ja töötada teises liikmesriigis, sealhulgas võimaliku väärkasutamise ja pettuslike nõuete eest;
- **tagada õiglus:** võideldes maksudest kõrvalhoidumise või maksupettustega, nii et kõik panustavad oma õiglase osa;
- **aidata tagada, et igal meie ühiskonnal oleks** koos tõhusate, õiglaste ja tuleviku jaoks sobivate sotsiaalkaitstesüsteemidega **paigas oma turvavõrgud muutustega toimetulekuks ja ebavõrdsuste kõrvaldamiseks;** inimkapitali ja sotsiaalsesse struktuuri investeerimine on võtmetähtsusega ka Euroopa majanduse heaolu pikaajalise perspektiivi jaoks.

3. Energialiidu väljakujundamine ja tulevikku vaatav kliimapoliitika

Geopoliitilised sündmused, üleilmne energiakonkurents ja kliimamuutuste mõju on kujundamas ümber viisi, kuidas me mõtleme oma energia- ja kliimastrateegiast. Me peame vältima olukorda, kus Euroopa tugineb sellises suures ulatuses kütuse- ja gaasiimpordile. Tagamaks et meie energiajulgeolek on täielikult kontrolli all, soovime luua energialiidu, mille eesmärk on tagada taskukohane, kindel ja säästev energia. Energiatõhusus on väga tähtis, kuna kõige odavam ja puhtam on see energia, mida ei tarbita.

Pidades silmas seda väljakutset, tuleb meie energia- ja kliimapoliitikas järgmisel viiel aastal keskenduda järgmisele:

- **taskukohase hinnaga** energiaettevõtetele ja kodanikele: vähendades energianõudlust energiatõhususe suurendamise teel; kujundades välja meie integreeritud energiaturu; leides võimalusi liidu läbirääkimisjõu suurendamiseks; suurendades gaasituru läbipaistvust; stimuleerides teadusuuringuid, arendustegevust ja Euroopa tööstuslikku baasi energeetika valdkonnas;
- **kindel energia** kõigile meie riikidele: kiirendades energiavarustuse ja -marsruutide mitmekesisemaks muutmist, sealhulgas taastuvate, ohutute ja säästvate ning muude omamaiste energiaallikate kasutamise kaudu, et vähendada energiasõltuvust, eelkõige sõltuvust ühest allikast või varustajast; arendades välja vajaliku taristu, nagu omavahelised ühendused; andes era- ja avaliku sektori osalejatele õige planeerimisraamistiku, et nad saaksid teha keskmise perspektiivi ja pikaajalisi investeerimisotsuseid;
- **roheline energia**: jätkates oma juhtrolli täitmist võitluses globaalse soojenemisega enne Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste konverentsi (COP 15) Pariisis ja pärast seda, sealhulgas seades ambitsioonikad eesmärgid 2030. aastaks, mis on täielikult kooskõlas 2050. aastaks kokku lepitud ELi eesmärgiga.

4. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev liit

Kodanikud ootavad oma valitsustelt õiguse, kaitse ja õigluse pakkumist ning põhiõiguste täielikku austamist ja õigusriigi põhimõtte järgimist. Ka selleks läheb tarvis Euroopa tasandil ühist tegutsemist, tuginedes meie põhiväärtustele. Võttes arvesse nende piiriülest olemust, läheb võitluseks selliste nähtustega nagu terrorism ja organiseeritud kuritegevus tarvis suuremat Euroopa koostööd. Sama kehtib õigusasjades, kuna kodanikud üha enam õpivad, töötavad, tegelevad ettevõtlusega, abielluvad või kasvatavad lapsi mõnes teises liidu liikmesriigis. Veel üheks väljakutseks eelseisvatel aastatel on hallata rändevooge, mis on maailma paljude osade ebastabiilsuse ja vaesuse ning ka demograafiliste suundumuste tõttu suurenemas – see on küsimus, milleks läheb vaja solidaarsust ja õiglast vastutuse jagamist.

Seetõttu seame liidule järgmiseks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **hallata paremini rännet selle kõigis aspektides:** käsitledes spetsiifiliste oskuste nappust ja meelitades ligi talente; tegutsedes jõulisemalt ebaseadusliku rände küsimuses, ka kolmandate riikidega parema koostöö tegemise kaudu, sealhulgas tagasivõtmise küsimuse kaudu; kaitstes tugeva varjupaigapoliitika abil neid, kes kaitset vajavad; tugevdades liidu välispiiride kaasaegset haldamist;
- **ennetada kuritegevust ja terrorismi ja sellega võidelda:** surudes maha organiseeritud kuritegevuse, nagu inimkaubanduse, inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja küberkuritegevuse; võideldes korruptsiooniga; võideldes terrorismi ja radikaliseerumisega – tagades samas põhiõigused ja -väärtused, sealhulgas isikuandmete kaitse;
- **parandada meie riikide vahel õiguslast koostööd:** luues seosed erinevate õigussüsteemide ja -tavade vahel; tugevdades ühiseid vahendeid, sealhulgas Eurojusti; tagades kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise, nii et kodanikud ja ettevõtted saavad lihtsamini teostada oma õigusi kogu liidus.

5. Liit kui tugev ülemaailmne osaleja

Hiljutised sündmused on näidanud, kui kiiresti võib strateegiline ja geopoliitiline keskkond muutuda, ja seda eriti liidu ida- ja lõunapiiril. Ebastabiilsus meie laiemas naabruses on suurem kui eales varem. Samal ajal pole kunagi olnud nii tähtis kui praegu kaasata meie partnerid ühist või üleilmselt huvi pakkuvate küsimuste käsitlemisse. Meie huvide ja väärtuste ning kodanike kaitseks on väga oluline, et Euroopa Liit osaleks maailma asjades jõulisemalt.

Seepärast on eelseisvatel aastatel prioriteediks järgmised välispoliitilised küsimused:

- **oma positsiooni tugevdamine:** tagades sidususe liikmesriikide ja ELi välispoliitika eesmärkide vahel ning parandades koordineerimist ja sidusust ELi välistegevuse peamiste valdkondade vahel, nagu kaubandus, energia, justiits- ja siseküsimused, areng ja majanduspoliitika;
- **olla tugev partner oma naabruses:** edendades stabiilsust, jõukust ja demokraatiat meie liidule lähimates, Euroopa mandril, Vahemere piirkonnas, Aafrikas ja Lähis-Idas asuvates riikides;
- **kaasata meie ülemaailmsed strateegilised partnerid**, eriti atlandiülesed partnerid, laia küsimusteringi – alates kaubandusest ja küberjulgeolekust kuni inimõiguste ja konfliktide ennetamise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja kriisiohjamiseni – nii kahepoolsetel kui mitmepoolsetel foorumitel;
- **arendada julgeoleku- ja kaitsealast koostööd**, nii et me saaksime täita oma kohustusi ja kanda võetud vastutust terves maailmas: tugevdades ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat, täielikus vastastikus koostöös NATOga; tagades, et liikmesriigid säilitavad vajalikud tsiviil- ja sõjalised võimed ja arendavad neid edasi, sealhulgas panustamise ja jagamise kaudu; tagades tugevama Euroopa kaitsetööstuse.

EUROOPA ÜLEMKOGU POOLT KINNITATUD DOKUMENDID

- *Nõukogu 24. juuni 2014. aasta aruanne 2014. aasta riigipõhiste soovitude kohta*
- *Nõukogu 24. juuni 2014. aasta järeldused Albaania kohta*
- *Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia*
- *Nõukogu 19. mai 2014. aasta järeldused ELi ametliku arenguabi aastaaruande kohta*
